

- Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. S.P.R.A. van Weyenberg
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

KENMERK: B/18/12292/GM

DATUM: 1 juli 2018

ONDERWERP: Uitbreiding advies- en goedkeuringsrechten verantwoordings- en belanghebbendenorganen

Geachte heer Van Weyenberg,

Hartelijk dank voor de uitnodiging van 29 mei 2018 om te reageren op uw initiatiefwetsvoorstel.

Wij zijn positief over het geformuleerde uitgangspunt dat beleggingsbeleid aansluit bij het risicoprofiel en beleggingshouding van belanghebbenden. Zo hoort het.

Het initiatiefwetsvoorstel staat volgens ons echter haaks op het doel van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen om de taken en organen te stroomlijnen. De Pensioenfederatie ziet geen noodzaak voor een *wettelijke* verankering van adviesrechten over verantwoord beleggen voor het verantwoordingsorgaan. Het onderdeel van uw wetsvoorstel dat ziet op het toekennen van goedkeuringsrechten bij uitsluitingsbeleid wringt met de rolverdeling tussen governanceorganen en kan aanzienlijke consequenties hebben voor de geschiktheidseisen die aan leden van verantwoordingsorganen worden gesteld. Dit specifieke element van uw voorstel achten wij daarom nadrukkelijk onwenselijk.

Evaluatie wet: geen majeure bevindingen

De Wet versterking bestuur pensioenfondsen is recent ingevoerd en onlangs geëvalueerd. Uit deze evaluatie komen geen majeure bevindingen naar voren die vragen om directe wijzigingen en verantwoordingsorganen vragen zelf *niet* om aanvullende bevoegdheden.

Wetsvoorstel doorkruist bevoegdheidsverdeling

Daarnaast benadrukken we dat de Pensioenwet een verdeling kent van verantwoordelijkheden over bestuur (beleidsbepalend en eindverantwoordelijk), intern toezicht (spiegelend en medebeleidsbepalend) en verantwoording (adviserend vooraf en toetsend achteraf). Het voorgestelde goedkeuringsrecht van het uitsluitingenbeleid van beleggingen doorkruist de bestaande bevoegdheidsverdeling en raden we daarom af.

Laagdrempeligheid VO komt in het gedrang

Het wetsvoorstel roept volgens ons juist wél de vraag op of het verantwoordingsorgaan voor dit onderdeel als (mede)beleidsbepaler moet worden gezien en vervolgens aan welke geschiktheidseisen en toetsingscriteria leden van verantwoordingsorganen moeten voldoen. We benadrukken dit omdat uitsluitingen gevolgen kunnen hebben voor de beleggingsresultaten van pensioenfondsen. Leden van verantwoordingsorganen die daarover het beleid (mede)bepalen, moeten geïnformeerde beslissingen kunnen nemen en moeten dus geschikt zijn. Het doel van het verantwoordingsorgaan was nu juist om laagdrempelig te zijn. Om een geselecteerde/gekozen groep belanghebbenden dicht in contact te brengen met het fondsbestuur om zodoende voeling te blijven houden met de achterban. Overigens attenderen wij u erop dat het initiatiefwetsvoorstel tot gevolg zal hebben dat alle leden van het VO als insiders moeten worden aangemerkt. De kring van betrokken personen die kennis hebben van koersgevoelige informatie wordt aanmerkelijk vergroot en daartoe zullen door de pensioenfondsen extra waarborgen moeten worden ingebouwd. Dat is zeker een punt van aandacht.

Pensioenfondsen besteden veel aandacht aan afstemming met de achterban

Pensioenfondsen zijn er voor de deelnemers en pensioengerechtigden. Deze overtuiging wordt diep gevoeld en breed gedragen door degenen die bij pensioenfondsen zijn betrokken. Dat betekent bijvoorbeeld dat de risicohouding en de manier waarop deelnemers en pensioengerechtigden tegen beleggingen aankijken periodiek wordt getoetst.

Daarnaast namen de Stichting van de Arbeid en de Pensioenfederatie in de Code Pensioenfondsen op dat verantwoord beleggingsbeleid en de visie op goed ondernemingsbestuur wordt vastgelegd en beschikbaar is. Pensioenfondsen rapporteren daar transparant over.

Pensioenfondsen voeren brede dialoog over (verantwoord) beleggen

In het kader van de implementatie van de IORP II-richtlijn en het traject rond IMVO-convenanten is de pensioensector juist bezig milieu-, sociale en governancefactoren in het beleggingsbeleid en risicobeheer van pensioenfondsen verder te verankeren. We zijn in overleg met NGO's, vakbonden en overheid om afspraken te maken over deze factoren.¹ Pensioenfondsen zijn daarbij druk doende om deze criteria integraal in hun beleggings- en risicobeleid op te nemen en daarover te rapporteren.²

Hiermee gaan pensioenfondsen veel verder dan 'alleen maar' uitsluiten en gaan zij een bredere maatschappelijke discussie aan. Dit gesprek verhoudt zich veel beter tot de actuele maatschappelijke ontwikkelingen dan een uitsluitingenlijst. Zo'n gesprek vinden pensioenfondsen veel zinvoller, effectiever en logischer passen in nationale, Europese en internationale ESG-ontwikkelingen dan het gesprek beperken tot uitsluitingen.

Wettelijke noodzaak ontbreekt

Daarnaast vinden we ook de uitgangspunten van de overheid belangrijk als het gaat om de vraag wat in wetten en regels moet worden opgenomen. In de aanwijzingen voor de regelgeving wordt door de overheid benoemd dat er 'noodzaak' (artikel 2.2) moet zijn om tot een regeling van overheidswege over te gaan. Die noodzaak zien wij zoals gezegd niet. Te meer omdat pensioenfondsen al veel (ook bovenwettelijke) initiatieven nemen en hebben geïmplementeerd.

¹ <https://www.pensioenfederatie.nl/actueel/nieuws/2018/openbaar/01-januari/pensioenfondsen-sector-start-besprekingen-voor-imvo-convenant>

² Zie bijvoorbeeld Richtlijn (EU) 2016/2341 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 over IORP's (overweging 57) en de [internetconsultatie](#) van de lagere regelgeving die bij de implementatiewet hoort.

Gelijke regels voor alle spelers

Bij pensioenfondsen staan deelnemers in pensioenfondsen reeds dichtbij het te voeren beleid. Ook dicht op het beleggingsbeleid. Bijvoorbeeld door vertegenwoordiging in het bestuur, het verantwoordingsorgaan of via vertegenwoordiging in het belanghebbendenorgaan. Er is hierbij dus al veel invloed. Juist voor de pensioenfondsen wordt nu extra invloed voorgesteld. Terwijl bij andere pensioenuitvoerders (verzekeringsmaatschappijen, premiepensioeninstellingen en IORP's uit andere landen) geen of veel minder invloed van de deelnemers is op dit terrein of wordt gevraagd. Wij kunnen ons voorstellen dat dit gelijk wordt getrokken voor alle uitvoerders.

Wij zijn graag bereid het gesprek met u voort te zetten.

Met vriendelijke groet,

Gerard Riemen
Algemeen directeur